

boken i traumatologi. Den kan være et referanseverk for alle faggrupper rundt den traumatiserte pasient.

Johan Pillgram-Larsen
Thoraxkirurgisk avdeling
Ullevål universitetssykehus

Siste nytt i pediatri

David TJ, red.

Recent advances in paediatrics 23

256 s, tab, ill. London: RSM Press, 2006.

Pris GBP 35

ISBN 1-85315-652-3

Dette er den 23. boken i en årlig serie av *Recent advances in paediatrics*, publisert i Storbritannia. Den omfatter 15 kapitler der de 14 første tar for seg forskjellige pediatrike emner, mens det siste er en pediatrik litteraturoversikt for 2004.

De enkelte kapitlene dekker et bredt utvalg av sykdommer hos barn. Emnene strekker seg fra cerebralt ødem ved diabetisk ketoacidose via systemisk lupus erythematosus til feilbehandling med medikamenter hos barn. Andre emner som dekkes, er kvelning i barnealder og etiologi og forebygging av spina bifida. Man finner også relevante temaer for neonatologene, blant annet er det kapitler om fødselsasfyksi og transfusjoner av blodprodukter hos nyfødte. Aspekter ved cystisk fibrose, epilepsi, AD/HD og von Willebrands sykdom gjennomgås også. Kapitlene er skrevet av forskjellige forfattere. De går i dybden og teksten ledsages av en tilsynelatende relevant litteraturliste. De fleste bidragsyterne har en klart praktisk tilnærming til stoffet slik at boken burde kunne leses med stort utbytte av barneleger både i og utenfor sykehus. Enkelte av kapitlene vil være særlig godt egnet for spesialistkandidater.

Det siste kapitlet er en gjennomgang av relevante artikler publisert i 2004. Man kan spørre seg om begrunnelsen for at dette kapitlet er tatt med. Utviklingen på flere felter innen barnesykdommer går fort, og de anførte artiklene var rundt to år gamle da boken kom på markedet. Mange kolleger vil nok foretrekke å finne frem til relevante artikler på egen hånd.

Hva er verdien av å samle slike oversikter fra forskjellige områder i en årbok? Den foreliggende og tilsvarende bøker faller lett mellom to stoler. De bidrar ikke med original- eller oversiktsartikler som i regulære tidsskrifter, og det dreier seg

heller ikke om lærebøker. Jeg er usikker på i hvor stor grad dette er en bok som kolleger leser og henviser til. Fordelene med denne årboksserien er den oversiktlige layout og den betydelige vekt som er lagt på klinisk praksis. Derfor vil den kunne ha verdi for den enkelte barnelege som ønsker å holde seg oppdatert på områder som er uten direkte relasjon til ens eget interessefelt.

Tore G. Abrahamson
Barnepoliklinikken
Rikshospitalet-Radiumhospitalet

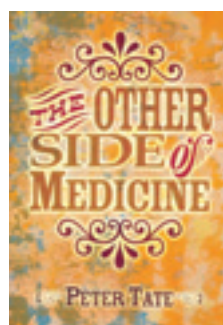
Faglig nærhet og personifisert fag

Tate P.

The other side of medicine

121 s. Oxon: Radcliffe, 2007. Pris GBP 22

ISBN 978-184619-154-1

Denne lille boken inneholder 26 korttekster av Peter Tate, en av Englands store allmennpraktikere. Tekstene er tidligere publisert i *Education for primary care*, i perioden 2001–06.

Peter Tate har betydd mye for engelsk allmennmedisin, og har dermed også vært viktig for oss norske allmennpraktikere.

Tekstene er presentert i form av personlige essays og selvopplevede anekdoter, og spenner fra turnustid, via år som skipslege til alle årene som allmennpraktiker i Newcastle-området. Pasienter beskrives underfundig, med varme og nærhet, og Tate gir et bilde av legeyrket både fra innsiden og med ironisk distanse. Ifølge vaskesedelen er målgruppen allmennpraktikere og medisinske studenter. Jeg tror at de fleste kolleger vil kunne like å følge Tate i hans vandring gjennom et liv som allmennpraktiker, i pasientnære og pasientsentrerte anekdoter og tanker om faget.

Formidling av personlige erfaringer i en lite omarbeidet form er en krevende sjanger på flere måter. En fare er at leseren utsettes for en ikke etterspurt nærhet. Flere tekster tar utgangspunkt i private forhold, som egen sykdom, konens død eller at datteren blir F2-flyger. Mer generelt beskrives gledene ved å arbeide i allmennpraksis i sterkt personlige og til dels private former.

Eksempelvis forteller Tate om sin tid (1971) som skipslege på et navngitt engelsk passasjerskip og beskriver en navngitt stymanns fysisk lydsterke elskov med en navngitt skipssykepleier. Skipet får mayday fra

supertankeren «Berge Istra», nei det dreier seg ikke om forliset ennå, men om en hardt skadet navngitt svensk skipselektriker som de tar om bord fra supertankeren i rom sjø. Elektrikeren reddes av tre pints av stymannens blod og skipssykepleierens romslige varme. «Berge Istra» eksploderer og går til bunns med elektrikeren noen år senere. Alt dette er med i beretningen. Er det bare vi som har vokst opp i skipsreder Bergesens Stavanger som føler at dette blir vel intimt?

Men stort sett holder skuta vann, for å beholde det maritime vokabularet. Tates korttekster bygger på livslang erfaring med allmennmedisin og en ektefølt kjærlighet til faget. Noen av tekstene er spennende historier, fra utbrudd av kopper i rom sjø til larver i ubehandlede leggsår, mens andre tar for seg faget, herunder kommunikasjon og kvalitetssikring i praksis.

Dette kan være en bra bok for varme sommerkvelder når behovet for samkvem med levende mennesker ikke er for påtreggende og magen er sterk nok til en dose eller to med intim nærhet fra denne tenksomt anekdotiske teksten som angår faget så inderlig.

Anders Bærheim
Seksjon for allmennmedisin
Institutt for samfunnsmedisinske fag
Universitetet i Bergen

En nesten god lærebok i rusmedisin

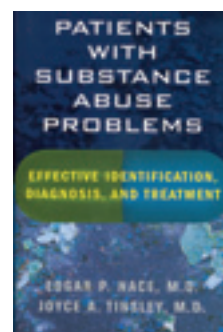
Nace EP, Tinsley JA.

Patients with substance abuse problems

Effective identification, diagnosis, and treatment. 224 s, tab. London: Norton, 2007.

Pris GBP 15

ISBN 978-0-393-70511-9

Skadelig rusmiddelbruk og avhengighet har først og fremst vært et ansvar for sosialtjenesten. I dag står helsetjenesten sentralt og kravene til legers rusmedisinske kompetanse øker. Denne boken tar sikte på å være en kortfattet

lærebok i rusmedisin som skal gi grunnleggende forståelse, diagnostisk kompetanse og grunnlag for kunnskapsbasert behandling.

Det er mye bra å si om læreboken. Den er bygd opp med et første kapittel som plasserer ruslidelsene i en medisinsk forståelsesramme på grunnlag av en ajourført nevrobiologisk forståelse av rusmiddelbruk og avhengighet. Her vil leseren kunne finne en

fremstilling av hvorledes motivasjonsbanene påvirkes av rusmidlene og hvilke dynamiske endringer som kan oppstå. Dette er knyttet sammen med anbefalinger for hvorledes man bør møte pasientene. I neste del gis en fremstilling av diagnostikk og diagnostiske metoder sammen med en oversikt over behandlingsmetoder og hvilket kunnskapsgrunnlag bruken av metodene hviler på. I en tredje del tar forfatterne opp rusmiddelbruk hos ungdom, rusmiddelproblemer hos eldre, behandling av nikotinavhengighet, dessuten er det en svært kortfattet generell gjennomgang av farmakologisk behandling. Det er også et appendiks med anbefalinger for medikamentvalg ved avvenning i allmenn praksis.

På tross av sterke sider kan boken kan ikke anbefales uten forbehold. Et problem er at den åpenbart er skrevet på basis av lærervirksomhet i forhold til amerikanske leger. En god del av systembetingelsene er annerledes i Norge. Et annet problem er at diagnostikken er rent amerikansk (DSM-IV), mens vi i større grad forventes å gjøre bruk av ICD-10. Dette har blant annet betydning for bruken av misbruksbegrepet. Valgene av screeninginstrumenter og skalaer er dessuten annerledes, og noe som kanskje er viktigere: vurderingen av for eksempel alkoholbruk er vesentlig strengere enn norsk og enda mer europeisk praksis. En del av de medikamentene som beskrives og dels anbefales, er ikke godkjent i Norge. Generelt kan det dessuten sies at boken hviler på en grunnleggende litt for betingelsesløs medisinsk forståelse. Nitid diagnostikk av de ulike tilstandene som kan ses ved bruk av de ulike rusmidlene vektlegges mer enn det er nyttig. Det er også enkelte vurderinger som preges av amerikansk tradisjon, for eksempel når det gjelder bruk av benzodiazepiner i avvenning og behandling. Denne stoffgruppen anbefales med mindre forbehold enn jeg mener det er dekning for samtidig som bruk av ulike antiepileptika har for liten plass.

Boken kan anbefales til leger som vil sette seg inn i rusmedisin, men den bør leses med noe forbehold og med blick for at Norge ikke er USA.

Helge Waal

Seksjon for kliniske rusmiddelproblemer
Institutt for psykiatri
Universitetet i Oslo